АҚ Астана Медицина Университеті

- ***Тақырыбы: Дәрігердің тәжірибедегі деструктивті қарым-қатнастан туған ятрогениялар***

Орындаған: Туткабай А
Топ: 730ЖДП Интерн
Қабылдаған:Мусина Г.Б

ЖОСПАР:

- ***Ятрогендік аурулар дегеніміз не?***
- ***Ятрогендік аурулардың дамуы***
- ***Клиникалық қателік дегеніміз не?***
- ***Клиникалық қателіктер түрлері***
- ***Қателіктер санын қалай азайтуға болады?***

Ятрогендік аурулар дегеніміз не?

- Ятрогенді аурулар (грекше iatros+gennao шығару құрастыру ятрогенияның синонимі) – медицина қызметкерлерінің деантологиялық қателіктерінің, қате,байқамай, сөйлеуінің нәтижесінде пайда болатын психогендік бұзылыстар.

- *Дәрігіер сөзі немесе ісінің әсерінен пайда болатын пациенттің денсаулығының бұзылыстары дәрігерлерге ертеден белгілі. Дегенмен* ***«Ятрогения»*** *термині 1925жылы неміс психиатры Бумке «Дәрігер жан күйзелістерінің себебі ретінде» еңбегі жарияланғаннан кейін, кеңінен тарап кетті.*

- *Осы уақыттан бастап ятрогения концепциясын клиниканың түрлі саласында мамандар зерттей бастады. Айта кетерлік бір жайт, ятрогения, деонтология қателіктері негізінде пайда болған патологияны ғана жатқызып қоймай сонымен қатар дәрігердің кез келген әрекетінен туған ауруларды, яғни медицина саласында көмектің кез-келген жағымсыз салдарын жатқызады, оны клиникалық қателіктер деп қарастырамыз.*

Клиникалық қателіктер дегеніміз не?

- *Клиникалық қате «жоспарланған әрекетті орындамау немесе нәтижеге жетудің қате жоспарын орындау» деп анықталады. Басқа сөзбен айтқанда, қателер әрекетті жоспарлағанда немесе оны іске асырғанда жіберіледі. Мысалы ретінде дәрігерлер емдеудің жағымсыз нәтижелері, пациентті шатастырып алу, құлау, күю, қанды дұрыс құймау секілді жағдайларын келтіреді.Осы терминді ойлап тапқан автордың өз пікірінше, зардабы ауыр қателіктердің көбі, қарқынды терапия мен операция жасайтын және жедел көмек көрсету бөлімшелерінде жиі кезедеседі.*

Клиникалық қателіктер түрлері

- *Медициналық тәжірибеде клиникалық қателердің келесі түрлерін жіктейді*
- *Диагностикалық:*

  -қате немесе кеш қойылған диагноз

  - лабораториялық зерттеулер дұрыс болмауы, нәтижесіне сай іс шаралар қолданбау.
- *Емдік:*

  - емдеу барысындағы қателіктер

  - дәрінің дозасын анықтауда т.б.
- *Превентивтік:*

  - профилактикалық емдеудің болмауы, немқұрайлы қарауы.
- *Басқа:*

  - коммуникацияның болмауы

  - құрал-жабдықтардың сынып қалуы

  - жүйенің бұзылысы

Ятрогендік аурулардың дамуы

- Ятрогендік аурудың дамуы үшін дәрігіер мінез-құлқымен қоса, науқастың тұлғалық ерекшеліктеріде маңызды. Науқас тек аурудан емес, сонымен қатар онымен қатарласа жүретін үрей, қорқыныш, емнің нәтижесіне сенбеу сияқты мәселелерден де зардап шегеді. Сондықтан науқас дәрігердің сөзіне, мәнез-құлқына, интонациясына, ым-ишарасына аса қатты зейін қояды.Сонымен қатар, науқастың тұлғалық ерекшелігіне және психикалық қалпының дәл осы сәттегі жағдайына байланысты медициналық қызметкердің сөзі мен әрекетіне әр науқас әр түрлі реакция береді.

Қателіктер санын қалай азайтуға болады

- *Мәселенің күрделігін азайту*
- *Ақпаратты өңдеу процесін хаттамадар мен көмекші құралдарды қолдану арқылы жеделдету.*
- *Емдеуді ауыстыру салдарынан болған қосымша залалдарды азайту, әсіресе жаңа техникалар мен әдістер бірінші рет қолданғанда.*
- *Дәрігермен қарым-қатнасжасау салдарынан болған жағымсыз оқиғалардың өсу қаупін жою. Зерттеулер арқасында ауруханаға 280 науқас түссе клиникалық қателік салдарынан 10 науқас «емдеу шарасы емдік этика мен заңға сәйкес келмейді» деп сотқа арыз түсіреді.*